

rehaladás lehetővé tétele stb.) ma is érvényesek, mégpedig nemcsak a könyvtári kutatómunkára, hanem a könyvtári munka minden területére.

A másik, amire hivatkoznék, egy 1974-es Pest megyei felmérés, amelynek eredményét a *Könyvtáros* 1977 decemberi számában ismertette (*Andor György—Árva László—Nyékiné Gaizler Judit: A könyvtáropálya presztízse*), majd a szerzők kiterjesztve vizsgálódási körüket a *Magyar Tudomány* 1980/2. számában is közzétették kutatási megállapításait *Értelmiségi pályák presztízse* címmel. Hetedik osztályos tanulók 90 foglalkozást, köztük 17 értelmiségi pályát minősítettek, amelyek között a könyvtárosé is szerepelt. Az eredmény: „Az értelmiségi pályák — az egyetlen könyvtárost kivéve — mind a presztízsrangsor első felében helyezkednek el... a könyvtáros, akinek jövedelme az értelmiségi pályák közt viszonylag alacsonyabb, csupán az igen alacsony 57. helyre került... a könyvtáros 57. helye igen határozottan veti fel azt a kérdést, hogy az ilyen alacsony presztízssú pályák képviselői milyen mértékben lehetnek képesek arra, hogy eredményes izlés- és véleményformáló tevékenységet folytassanak.” A fiúknál a könyvtáros a 72., a lányoknál a 47. helyre került.

Kemény szavak, kemény adatok, vétek nem tudomásul venni őket. Az okok többnyire ismertek: a különböző szintű képzési formák évek óta húzóóó megoldatlansága; a könyvtáros rangja, erkölcsi és anyagi megbecsülése a szűkebb munkahelyi — vállalati, intézeti — közösségben; mindebben különös hangsúlyt kap az anyagi megbecsülés, hiszen manapság — tetszik vagy nem tetszik — egy-egy foglalkozás tekintélyét elsősorban annak bérszínvonala határozza meg; kevés a példa, a kézzelfogható bizonyíték a könyvtári munka hasznosságára, pedig a könyvtárhasználók nagy része — a szakkönyvtárak esetében döntő többségük — pontosan körülírt feladatok megoldására keres segítséget a könyvtárban.

Nemcsak engem, hanem másokat is figyelmeztet a könyvtárak és a könyvtárhasználók közötti kapcsolat javításra szoruló helyzete. Minden bizonnyal a hatásos kezdeményezések közé sorolhatjuk a IV. országos könyvtárügyi konferencia szervezőinek azt a megvalósított elképzelését is, hogy a meghívott könyvtárügyi szakemberek mellett ott legyenek a könyvtárak fenntartói és használói közül is jó néhányan.

A folyamatos párbeszéd mindkét fél számára haszonnal jár. A könyvtári szolgálat és a szükségletek lehetséges összhangjának megvalósítása elképzelhetetlen az állandó tájékozódás és tájékoztatás nélkül, valamint anélkül, hogy az eredményeket és a hiányosságokat rendszeresen és folyamatosan a közvélemény elé táránánk.

Rettich Béla

Munka közben könyvtáros — besorolása üggyintéző?

A könyvtárügy sok égető gondját-baját tárta a nyilvánosság elé az utóbbi években a *Könyvtáros*; a lap hasábjain folyó vitákban érvek és ellenérvek ütköztek össze olyan fontos kérdésekben, mint például legutóbb a módszertani munka. Magában a könyvtári életben is elkezdődött egy egészséges megújulási folyamat, amely a IV. országos könyvtárügyi konferenciában találta meg első szintézisét. Természetesen akad még meg tárgyalni való: a műszaki szakkönyvtárak és a műszaki szakkönyvtárosok helyzetéről, jövőjéről például ezidáig kevés szó esett. S ha mégis, nem olyan súlyal, mint amilyen megilletné...

Négy évvel ezelőtt látott napvilágot a 4/1977. (VII. 27.) KM—MüM számú rendelet a bérrendezésről. A rendelet hatálya azonban nem terjedt ki „az általános és középiskolai könyvtárakra, felsőoktatási intézmények kari és tanszéki könyvtáraitra, a fegyveres erők és a fegyveres testületek közművelődési intézményeire, valamint a vállalatok, a szövetkezetek és egyéb jogi személyek szakkönyvtáraitra és közművelődési tevékenységet ellátó részlegeire, illetőleg dolgozóira”. A műszaki könyvtárosok anyagi és erkölcsi helyzetét tehát tovább rontotta a megfelelő rendelet hiánya. (A hálózati központok dolgozói sokat beszélhetnének azokról a harcokról, vitákról, amelye-

ket a vállalatokkal vívtak — többnyire eredménytelenül — a műszaki könyvtárak szervezeti és működési szabályzatának elkészítéséért.)

A megfelelő besorolási rendelet hiánya és az a tény, hogy a FEOR-ban, azaz a Foglalkozások Egységes Országos Rendszerében a műszaki könyvtárosi munkakör — mint elismert foglalkozás — nem szerepel, sokakat kényszerített arra, hogy megváljanak pályájuktól. Mindezek után nem csodálkozhatunk tehát azon, hogy a vállalati műszaki könyvtárakban nincs könyvtáros-utánpótlás. Igaz, akad azért néhány vállalat, amelynek vezetői megtalálták a módját annak, hogy könyvtárosaikban tudatosítsák: fontosnak, szükségesnek tartják munkájukat, tudásukat egyaránt. E néhány kivétel azonban nem vigasztalhat bennünket, mert tudjuk, hogy igen nagy a *gazdátlan és bezárt, a csupán időszakosan, illetve részfoglalkozásban alkalmazott könyvtárosok vezette műszaki könyvtárak száma*. S nem egy esetben a műszaki könyvtárak elhelyezése és esztétikai állapota sem kielégítő. A rendezetlen állapotok méltatlan helyzetbe hozták a vállalatok műszaki könyvtárainak és könyvtárosainak jó részét. Pedig a vállalati műszaki könyvtárak szakkönyv- és szakfolyóirat-, valamint egyéb dokumentum-állományunknak (nem kis százalékban devizáért vásárolt értékeknek) számottevő hányadát őrzik, szerves részét képezik tehát a magyar könyvtárgynek. (Hogy milyen mértékben, arra nemsókára egészen pontos választ tud majd adni az Országos Széchényi Könyvtár központi könyvtárnyilvántartója.) Ezért érthető, hogy sokan felvetik a kérdést: miért nem egységes a könyvtárosok besorolása? Ha egy okleveles könyvtáros közművelődési könyvtárban helyezkedik el, könyvtárosi besorolásba kerül. Ha viszont egy iparvállalatnál, akkor a 16/1976 (XII. 11.) MüM számú rendelet értelmében a műszaki, forgalmi, áruforgalmi vagy gazdasági ügyintézői kategóriába.

Szerencsére mindezek ellenére szép számmal vannak még olyan műszaki könyvtárosok, akik — rossz körülményeik ellenére is — a helyükön maradtak, mert vállalatuk érdekében végzett munkájukat hivatásnak tekintik. S ha elfogynának, elsovadna a vállalati könyvtárügy. Ezt pedig az egész magyar ipar megérezné! Abban ugyanis bizonyosnak lehetünk: jóval kisebb gonddal járna az érintett könyvtárak és könyvtárosok ügyes-bajos dolgainak orvoslása, mint amekkorát hiányuk okozna a magyar iparban.

Dr. Alkonyi István

Kitüntetések

A művelődési miniszter az 1981. évi pedagógusnap alkalmából, eredményes munkájuk elismeréséül *Bajcsy Gezanénak*, a budapesti XI. kerületi, Bogdányfó út 5/b. sz. alatti általános iskola tanár-könyvtárosának; *Csohány Kálmánnak*, a II., Dimitrov út 71. sz. alatti általános iskola énektanár-könyvtárosának; *Fehérváry Akosnének*, a XI., Sopron út 50. sz. alatti angol tagozatos általános iskola tanár-könyvtárosának; *Gerendain Gyulának*, a XVII., Gócsaj u. 30. sz. alatti általános iskola könyvtárvezetőjének; *Haraszi Ferencnének*, a XXII., Dózsa György út 7. sz. alatti általános iskola könyvtárosának; *Kaiser Pálnak*, a XVII., Hősök tere 19/20. sz. alatti általános iskola könyvtárosának; *Kovács Sándornak*, a XVI., Bekecs u. 78. sz. alatti általános iskola könyvtárosának és *Ugrin Gábornak*, a Békés Glass Élelmiszerkereskedelmi Szakmunkásképző Iskola könyvtárosának A SZOCIALISTA KULTÚRÁÉRT; *Braun Jánosnének*, a szentlőrinci (Baranya m.) 1. sz. általános iskola könyvtárosának; *Eber Józsejnének*, a miskolci 1. sz. Ipari Szakközépiskola könyvtárosának, *Kiss Istvánnak*, a budapesti XI., Szamuely Tibor ének—zene-tagozatos általános iskola tanár-könyvtárosának, *Mészárosné Stenger Katalinnak*, a pápai 304. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet könyvtáros szakfelügyelőjének, *Németh Eleknek*, a hajdúböszörményi 2. sz. általános iskola könyvtárosának, *Varga Ferencnek*, a szegedi Bebrits Lajos Szakközépiskola könyvtáros szakfelügyelőjének és *Zsidai Máriának*, a siroki (Heves m.) általános iskola tanár-könyvtárosának, szakfelügyelőnek a KIVÁLÓ MUNKAÉRT kitüntetést adományozta; *dr. Kiss Kálmánét*, a budapesti XIII., Tomori u. 2. sz. alatti általános iskola könyvtárosát és *Szabó Antalét*, a XI., Váli u. 1. sz. alatti általános iskola tanár-könyvtárosát MINSZTERI DICSERETben részesítette.